

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 01 czerwca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 20 maja 2015 roku odmówił wnioskodawcy H. P. prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że odmówiono wnioskodawcy prawa do emerytury, ponieważ do dnia 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił ubezpieczonemu do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia od 10 maja 1973 roku do 24 października 1977 roku w Usługowo – (...) w T. na stanowisku „ślusarza,” który to okres obejmował również okres odbywania służby wojskowej od 25 stycznia 1975 roku do 17 grudnia 1976 roku. Angaż z Powiatowej Spółdzielni Pracy Usług (...) w P. wskazywał, że wnioskodawca od 10 maja 1973 roku zatrudniony był na stanowisku „pracownika – fizycznego – spawacza”. Organ rentowy uznał wnioskodawcy za udowodniony ogólny staż pracy wynoszący 25 lat i 5 miesięcy i 28 dni okresów składkowych i nieskładkowych oraz staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący 13 lat, 7 miesięcy i 28 dni.

/decyzja – k. 25 – akt ZUS; pismo procesowe ZUS- u – k. 14/

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca w dniu 15 czerwca 2015 roku i wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury. Wskazał, że sporny okres pracy w szczególnych warunkach ma udokumentowany w książeczce zdrowia i książeczce spawalniczej /odwołanie – k. 2 –3 /

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania od powyższej decyzji. W uzasadnieniu przywołał argumentację podniesioną w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 4/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca H. P. urodził się (...)

/bezsporne/

W dniu 20 maja 2015 roku ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę.

/wniosek – akta ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 01 czerwca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 20 maja 2015 roku odmówił wnioskodawcy H. P. prawa do emerytury.

/decyzja – k. 25 akt ZUS/

H. P. w okresie od 10 maja 1973 roku do 24 października 1977 roku był zatrudniony w Usługowo – (...) w T. na stanowisku „ślusarza”. Angaż z Powiatowej Spółdzielni Pracy Usług (...) w P. wskazywał, że od 10 maja 1973 roku wnioskodawca zatrudniony był na stanowisku „pracownika – fizycznego – spawacza”. Książeczka spawacza potwierdza posiadane kwalifikacje i wskazuje na spawanie elektryczne. W okresie od 25 stycznia 1975 roku do 17 grudnia 1976 roku wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową. Podczas odbywania służby wojskowej w okresie od 25 stycznia 1975 roku do 17 grudnia 1976 roku wnioskodawca nie wykonywał pracy spawacza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W książeczce wojskowej wskazano, że przydzielony był 25 lutego 1975 roku na stanowisko „strzelca”, a 16 marca 1975 roku na stanowisko „spawacza” / pismo procesowe ZUS -k. 14; pismo Wojskowej Komendy Uzupelnień – k.15; /. Wnioskodawca wyjaśnia, że w spornym okresie zatrudnienia pracował jako spawacz jednakże nie wskazuje w jakim okresie nie dysponuje też żadnym dokumentem potwierdzającym pracę w szczególnych warunkach poza książką spawacza, zaświadczeniem z jednostki wojskowej / wyjaśnienia wnioskodawcy – protokół rozprawy z dnia 13 stycznia 2016 roku – k. 9- 11 /.

Wnioskodawca nie pracował w spornym okresie zatrudnienia jako spawacz w sposób stały i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z dokumentu Wojskowej Komendy Uzuppełnień, z zaświadczenia wystawionego przez Archiwum odnośnie zatrudnienia w Spółdzielni Pracy (...) w T. jak i z angażu z Powiatowej Spółdzielni Pracy Usług (...) w P. nie wynika, że wnioskodawca pracował w okresie od 10 maja 1973 roku – 24 października 1977 roku jako spawacz w sposób stały i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wnioskodawca co prawda wyjaśnił, że pracował w spornym okresie jako spawacz jednakże nie dysponuje żadną dokumentacją potwierdzającą ten fakt. Książka spawacza nie stanowi w ocenie Sądu dowodu na potwierdzenie wykonywania pracy spawacza w sposób stały i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nadto wskazuje jedynie na wykonywanie prac elektrycznych. Również z książeczki wojskowej nie wynika, że wnioskodawca pracował w okresie od 25 stycznia 1975 roku do 17 grudnia 1976 roku w charakterze spawacza w sposób stały i w pełnym wymiarze czasu pracy skoro w informacji z (...) widnieje, że 25 lutego 1975 roku przydzielony był na stanowisko „strzelca”, na stanowisku „spawacza” zaś 16 marca 1975 roku nie wskazując na jaki okres.

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, wyjaśnień wnioskodawcy co do faktu, że nie dysponuje dokumentacją potwierdzającą pracę w szczególnych warunkach w spornym okresie, nie dając tym samym wiary zeznaniom świadków odnośnie wykonywania przez wnioskodawcę w spornym okresie pracy spawacza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zeznania świadków S. P. i L. R. stoją w sprzeczności z dokumentacją pracowniczą wnioskodawcy. Są one przy tym bardzo ogólnikowe i jako takie nie pozwalają na jednoznaczne ustalenie okresu zatrudnienia wnioskodawcy.

Ubezpieczony nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

/okoliczność bezsporna/

Organ rentowy przyjął, iż wnioskodawca posiada okresów nieskładkowych 5 miesięcy i 18 dni natomiast okresów składkowych 25 lat i 10 dni. Łącznie wnioskodawca posiada 25 lat, 5 miesięcy i 28 dni okresów składkowych i nieskładkowych) oraz staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący 13 lat 7 miesięcy i 28 dni

/wyliczenie decyzja ZUS k- 25 akt ZUS/.

Sąd Okręgowy ocenił i zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 z późn. zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat – dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu stanowi, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 65 lat (dla mężczyzn), oraz mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat (dla mężczyzn).

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 – 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Należy podkreślić, że nabycie prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym jest przywilejem w stosunku do nabywania emerytur w powszechnym wieku emerytalnym, przeto skorzystanie z tego prawa nie może podlegać uznaniu lub opierać się na wykładni rozszerzającej, ale powinno mieć oparcie w ustalonych okolicznościach faktycznych sprawy, które spełniają prawne wymagania zakwalifikowania określonej pracy jako zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W orzecznictwie (por. np. wyrok z dnia 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97, OSNAPiUS 1998 nr 21, poz. 638) przyjmuje się, że nie korzysta z uprawnienia do emerytury w niższym wieku emerytalnym pracownik, który nie udowodnił, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Z rozważań zawartych w tym orzeczeniu należy wyprowadzić nadto wniosek, iż - ze względu na charakter omawianego świadczenia (wcześniejsza emerytura) - przepisy rozporządzenia należy wyklądać ściśle.

Zgodnie z art. 124 ust. 1 nieobowiązującej już ustawy z dnia 30 stycznia 1959 roku o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. z 1963 r. Nr 20, poz. 108), zakład pracy, który zatrudniał pracownika w chwili powołania do czynnej służby wojskowej, obowiązany był go zatrudnić na poprzednio zajmowanym stanowisku lub stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz nie niżej opłacanym, jeżeli pracownik najpóźniej w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z zasadniczej służby wojskowej zgłosił swój powrót do pracy. Dopiero niezachowanie tego terminu powodowało rozwiązanie stosunku pracy z mocy prawa, chyba że nastąpiło z przyczyn od pracownika niezależnych (ust. 2).

Zgodnie z wyraźnym brzmieniem art. 125 tej ustawy, pracownikowi, który zgłosił się do pracy w terminie określonym w art. 124 ust. 1 zalicza się okres odbytej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy albo od ciągłości pracy w danym zawodzie lub służbie, bądź w szczególnych warunkach, od których zależy nabycie tych uprawnień.

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, iż wnioskodawca spełnia przesłanki ustawowe co do wieku oraz lat okresów składkowych i nieskładkowych a także zachowania wymaganego terminu 30 dniowego zgłoszenia powrotu do pracy od dnia zwolnienia z zasadniczej służby wojskowej. Jednak w ocenie Sądu wnioskodawca nie spełnia warunku co do posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Analiza treści wykazu A do powołanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku wskazuje, że prace takie jak przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym wymienione w wykazie w dziale XIV poz. 12 są pracami w szczególnych warunkach.

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, nie jest dopuszczalne zaliczanie innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika w stopniu powodującym wcześniejszą utratę zdolności do zatrudnienia i nie zostały wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia 10 kwietnia 2014 r., II UK 395/13, Lex Nr 1455235).

Jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 4 listopada 2008 roku (III AUa 3113/08, Lex nr 552003) „Świadczenie pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W sytuacji, kiedy brak wymaganego świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawcę, Sąd może prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy praca wykonywana przez stronę, była wykonywana w warunkach wymaganych przepisami rozporządzenia, czy ubezpieczony zajmował któreś ze stanowisk pracy wymienionych w załącznikach nr 1 lub 2 do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.” Takie też postępowanie należy prowadzić, kiedy organ rentowy zakwestionuje fakty wskazane w tego rodzaju świadectwie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2009 r., I UK 77/09, Lex nr 558288).

Sąd Okręgowy w pełni podziela również pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie z dnia 11 września 2012 roku (III AUa 766/11, Lex nr 1223484), iż dokument w postaci świadectwa pracy w szczególnych warunkach nie jest dokumentem abstrakcyjnym, w tym sensie, że treści z niego wynikające choćby były wątpliwe w świetle innych dowodów, należy bezwarunkowo przyjmować za prawdziwe. Świadczenie pracy w szczególnych warunkach, podobnie jak i inne dowody, podlega weryfikacji co do zgodności z prawdą w kontekście całokształtu materiału dowodowego, gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej.

Stosownie do § 2 ust. 1 okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. W myśl § 2 ust. 2 okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

Regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma jednak zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84). Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód z dokumentów i z zeznań świadków.

W ocenie Sądu Okręgowego, wykonywanie przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach w spornym okresie od 10 maja 1973 roku do 24 października 1977 roku obejmującym także okres odbywania służby wojskowej nie znajduje potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym. Sąd oparł ustalenia faktyczne na dowodach z

dokumentów, wyjaśnieniach wnioskodawcy co do braku dokumentów potwierdzających pracę w szczególnych warunkach nie dając wiary zeznaniom świadków.

Analizując zgromadzony materiał dowodowy w postaci dokumentów należy wskazać, że brak jest jakichkolwiek dowodów na to, że odwołujący pracował w szczególnych warunkach przy wykonywaniu prac przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W tym miejscu zaakcentować należy, że zgodnie z art. 6 k.c. to na wnioskodawczyni spoczywał ciężar dowodowy w niniejszej sprawie. Oparcie polskiej procedury cywilnej na zasadzie kontradiktoryjności jedynie w wyjątkowych przypadkach dozwala Sądowi na podjęcie czynności mających na celu pobudzenie inicjatywy stron, a zasadą w tym zakresie jest samodzielne dążenie uczestników postępowania do wykazania prawdziwości podnoszonych twierdzeń. Jeżeli twierdzenie istotne dla rozstrzygnięcia nie zostanie udowodnione, to o merytorycznym rozstrzygnięciu sprawy decyduje rozkład ciężaru dowodu. Zatem strona, na której spoczywa ciężar dowodu, ponosi ryzyko ujemnych skutków niedopełnienia swoich obowiązków w tym zakresie. Sąd Okręgowy uznał również, zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku, iż nie jest zarówno zobowiązany, jak i uprawniony do przeprowadzenia dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (patrz wyrok SN z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76). Tymczasem wnioskodawca nie przedłożył w toku sprawy żadnych dowodów, które by świadczyły o tym, że praca którą wykonywał w spornym okresie była pracą wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu w charakterze spawacza. Nie jest możliwe ustalenie takiego charakteru pracy w spornym okresie wyłącznie na podstawie oświadczenia skarżącego oraz zeznań świadków.

Reasumując, w ocenie Sądu, w przedmiotowej sprawie z zebranego materiału dowodowego wynika jasno, iż wnioskodawca nie wykazał, że w spornym okresie wykonywał stale, a więc w sposób ciągły w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy czynności określonych w dziale XIV poz. 12 wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) określającego prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Biorąc pod uwagę powołane przepisy stwierdzić należy, że pomimo iż wnioskodawca spełnił pozostałe przesłanki do przyznania emerytury, a mianowicie: wieku – na dzień złożenia wniosku o emeryturę ukończył 60 rok życia, posiadania co najmniej 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz niebycia członkiem otwartego funduszu emerytalnego, ze względu na nieprzepracowanie wymaganego ustawowo okresu 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze emerytura wnioskodawcy nie przysługuje.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy